

Attendu que, si la charge de la preuve que ces conditions sont réunies incombe à la partie qui poursuit l'exécution de l'astreinte, aucune disposition légale ne restreint en la matière le recours aux modes de preuve prévus par le droit commun;

Attendu qu'en considérant, pour rejeter la mesure d'instruction sollicitée par les demanderessees, qu'il en résulterait un renversement de la charge de la preuve qui leur incombe, l'arrêt viole les dispositions légales et méconnaît le principe général du droit visés en cette branche du moyen;

Quant à la deuxième branche :

Attendu que, par les conclusions reproduites en cette branche du moyen, les demanderessees sollicitaient que fût ordonnée une mesure d'instruction destinée à établir le nombre exact d'infractions commises depuis le 16 décembre 1994;

Qu'en écartant cette demande aux motifs «que (les demanderessees) perdent de vue que le juge des saisies ne peut recourir à d'éventuelles mesures d'instruction que pour vérifier l'exécution ou la non-exécution en nature de l'obligation principale», l'arrêt décide que tel n'est pas l'objet de la mesure d'instruction sollicitée par les demanderessees;

Qu'il viole ainsi la foi due aux conclusions précitées des demanderessees en leur donnant une interprétation inconciliable avec leurs termes;

Quant à la troisième branche :

Attendu que l'arrêt constate que les infractions qu'il tient pour établies ont fait l'objet de procès-verbaux d'huissiers de justice dressés entre le 28 février et le 5 avril 1995;

Qu'en considérant «que la mesure (d'instruction) sollicitée apparaît d'autant plus aléatoire après la constatation par actes d'huissier des premiers manquements que, dès que (la défenderesse) en eut connaissance, elle mit fin à la vente des bouteilles litigieuses», l'arrêt ne justifie pas légalement sa décision de rejeter ladite mesure en tant qu'elle tendait à établir l'existence de manquements antérieurs aux premières constatations faites par des actes d'huissier de justice;

Qu'en chacune de ses branches, le moyen est fondé;

PAR CES MOTIFS,

Casse l'arrêt attaqué en tant qu'il déboute les demanderessees de la partie de leur demande qui excède 1.425.000 francs et qu'il statue sur les dépens;

Ordonne que mention du présent arrêt sera faite en marge de l'arrêt partiellement cassé;

Réserve les dépens pour qu'il soit statué sur ceux-ci par le juge du fond;

Renvoie la cause, ainsi limitée, devant la cour d'appel de Bruxelles.

(...)

De beslagrechter die uitspraak doet in een executiegeschil over verbeurde dwangsommen, vermag een onderzoeksmaatregel te bevelen met het oog op de vaststelling van het precieze aantal inbreuken

1. De beslagrechter doet krachtens artikel 1498 Ger. W. uitspraak over alle executiegeschillen. Op grond van deze bepaling is voor de beslagrechter een bijzondere rol weggelegd inzake de dwangsom.¹ De beslagrechter kan verbeurde dwangsommen niet verminderen of opheffen, tenzij ingeval hij (uitzonderlijk) zelf de rechter is die de dwangsom heeft opgelegd en de veroordeelde hem op grond van artikel 1385quinquies Ger. W. vraagt om de dwangsom te verminderen of op te heffen wegens onmogelijkheid om aan de hoofdveroordeling te voldoen.²

De beslagrechter kan evenmin een dwangsom verbinden aan een uitspraak die niet in een dwangsom voorzagt.³ De beslagrechter doet, in het kader van een executiege-

schil, uitspraak over de vraag of dwangsommen al dan niet verbeurd zijn. Ook de vraag of een bepaalde gedraging een inbreuk oplevert op de hoofdveroordeling, evenals de vraag hoeveel inbreuken voorliggen of hoeveel tijdseenheden verstreken zijn, behoort tot de bevoegdheid van de beslagrechter. Een onduidelijke uitspraak interpreteren behoort niet tot de bevoegdheid van de beslagrechter, maar hij kan wel vaststellen dat de uitspraak die een dwangsom oplegt duidelijk is en er geen noodzaak is van enig interpretatief vonnis vanwege de rechter die de dwangsom heeft opgelegd.

De beslagrechter oordeelt over de vraag of aan de voorwaarden voor de verbeurde van de dwangsom voldaan is.

¹ Zie voor een uitvoeriger bespreking van de taak en bevoegdheid van de beslagrechter inzake verbeurde dwangsommen: K. Wagner, Commentaar bij art. 1385bis Ger. W., in *Comm. Ger.*, Antwerpen, Kluwer, 1999, nrs. 13-15, en *idem*, Commentaar bij art. 1385quinquies Ger. W., in *Comm. Ger.*, Antwerpen, Kluwer, 1999, nrs. 8-12. Zie ook: K. Wagner, *Casebook 20 jaar dwangsom*, Gent, Mys & Breesch, 2001, p. 52-81, nrs. 22-35.

² G. Closset-Marchal, "Demande de révision et prescription de l'astreinte: compétences respectives du juge du fond et du juge des saisies", (noot onder Luik 4 november 1991), *T.B.B.R.* 1992, (416), 422.

³ J.-L. Ledoux, "Les saisies - Chronique de jurisprudence 1989-1996", *Les dossiers du Journal des Tribunaux*, nr. 15, Brussel, Larcier, 1997, 28.

Dit omvat bijvoorbeeld de bevoegdheid om te onderzoeken of de eisende partij de niet-naleving van de hoofdoordeling door de veroordeelde naar genoegen van recht bewijst. Op de eisende partij rust de bewijslast om aan te tonen dat alle voorwaarden voor de verbeurte van de dwangsom verenigd zijn en dat de veroordeelde in gebreke is gebleven.⁴

De bewijslast die op de eisende partij rust, neemt niet weg dat zij beslag kan leggen op grond van verbeurde dwangsommen, zonder enig bewijs te moeten leveren op het moment van het beslag.⁵ Het bewijs dat aan de voorwaarden voor de verbeurte van de dwangsom voldaan is, moet slechts worden geleverd indien de veroordeelde het beslag aanvecht en een executiegeschil uitlokt voor de beslagrechter.⁶

De voorwaarden om tot een uitvoerend beslag over te gaan, moeten vervuld zijn op het ogenblik van het beslag. De taak van de beslagrechter is er in beginsel toe beperkt om, ingeval hij geadieerd wordt naar aanleiding van een executiegeschil over verbeurde dwangsommen, na te gaan of de schuldeiser die is overgegaan tot tenuitvoerlegging op grond van een veroordeling die een dwangsom oplegt, daartoe gerechtigd was.⁷ De veroordeling krachtens dewelke een dwangsom wordt opgelegd, is uit haar aard een voorwaardelijke veroordeling. De veroordeelde moet steeds over de mogelijkheid beschikken aan de verbeurte van de dwangsom te ontsnappen, door iets te doen, te geven of na te laten.

De beslagrechter zal in het kader van een executiegeschil slechts nagaan of aan de voorwaarden voor verbeurte van de dwangsom voldaan is, zonder de omvang of modaliteiten van de dwangsom te kunnen wijzigen.⁸ De titel op grond waarvan de dwangsom verschuldigd is, blijft steeds de veroordeling op grond waarvan de schuldeiser is overgegaan tot tenuitvoerlegging. De dwangsom wordt ten uitvoer gelegd krachtens de titel waarbij zij werd op-

gelegd, zonder dat een nieuwe veroordeling vereist is.⁹

Ingeval een schuldeiser beslag legt op grond van verbeurde dwangsommen en de veroordeelde het beslag aanvecht voor de beslagrechter, dan kan de schuldeiser voor de beslagrechter niet vorderen dat de beslagene op grond van nieuwe overtredingen na het beslag veroordeeld zou worden tot een hoger bedrag dan het bedrag waarvoor beslag werd gelegd. Zo'n vordering is onontvankelijk.¹⁰ De beslagrechter kan derhalve niet overgaan tot iets wat sommige rechtspractici omschrijven als "actualisering van dwangsommen". Een dergelijk fenomeen bestaat niet in ons recht.

Indien de beslagrechter geadieerd wordt naar aanleiding van een verzet tegen een beslag gelegd op grond van verbeurde dwangsommen, is hij enkel bevoegd om na te gaan of de dwangsommen die aanleiding gaven tot het beslag, daadwerkelijk verbeurd zijn.¹¹ De beslagrechter gaat de rechtmatigheid en de regelmatigheid van het beslag na, zonder het bedrag waarvoor het beslag gelegd werd te kunnen verhogen. De rechtmatigheid en regelmatigheid van een beslag moeten vaststaan op het ogenblik van de betekening van het exploit. Indien dwangsommen worden verbeurd na dat ogenblik, is voor de invordering van die later verbeurde dwangsommen een nieuw uitvoerend beslag vereist.¹²

2. Indien men de bovenstaande "rappel des principes" als uitgangspunt neemt, kan men van mening verschillen over de vraag of de beslagrechter (of het Hof van Beroep, optredend als executierechter) in het kader van een executiegeschil over verbeurde dwangsommen, een onderzoeksmaatregel vermag op te leggen met het oog op de vaststelling van het precieze aantal inbreuken. Daar ligt de relevantie van het geannoteerde cassatie-arrest.

Het bewijs dat men over de kwestie van mening kan verschillen, wordt geleverd door een arrest van het Hof

⁴ G. Closset-Marchal, "Demande de révision et prescription de l'astreinte: compétences respectives du juge du fond et du juge des saisies", (noot onder Luik 4 november 1991), *T.B.B.R.* 1992, (416), 423; I. Moreau-Margrève, "L'astreinte", *Ann. Fac. dr. Liège* 1982, 83.

⁵ E. DIRIX, "Executieproblemen met betrekking tot de dwangsom" in Jura Falconis (ed.), *De dwangsom*, Leuven, Jura Falconis Libri, 1999, 48.

⁶ Beslagr. Brussel 30 november 1987, *J.T.* 1988 (verkort), 251; G. de Leval en J. Van Compernelle, "Les problèmes posés par l'exécution de l'astreinte", in C.I.E.A.U. (ed.), *Dix ans d'application de l'astreinte / Tien jaar toepassing van de dwangsom*, Brussel, Créadif, 1991, 254.

⁷ Brussel 10 december 1992, *P. & B.* 1993, 20; Beslagr. Antwerpen 14 november 1991, *R.W.* 1991-92, 1477; Luik 4 november 1991, *T.B.B.R.* 1992, 416, noot G. Closset-Marchal.

⁸ Brussel 10 december 1992, *P. & B.* 1993, 20; G. de Leval en J. Van Compernelle, "Les problèmes posés par l'exécution de l'astreinte" in *Dix ans d'application de l'astreinte, o.c.*, 1991, 253; J. Laenens, "Overzicht van rechtspraak - De bevoegdheid (1979-1992)", *T.P.R.* 1993, (1479), 1525-1526.

⁹ E. Dirix en K. Broeckx, "Overzicht van rechtspraak - Beslagrecht - 1991-1996", *T.P.R.* 1996, 1402; M. Storme, "De titel van de dwangsom", (noot onder Beslagr. Gent 24 januari 1983), *R.W.* 1983-84, 1423.

¹⁰ Beslagr. Antwerpen 14 november 1991, *R.W.* 1991-92, 1477.

¹¹ Luik 4 november 1991, *T.B.B.R.* 1992, (416), 417, noot G. Closset-Marchal.

¹² Beslagr. Antwerpen 14 november 1991, *R.W.* 1991-92, 1477.

van Beroep te Brussel van 24 juni 1993.¹³ In dat arrest overwoog het Hof van Beroep dat een uitvoerend beslag slechts kan worden gelegd “pour choses liquides et certaines, en vertu de l'article 1494 du Code judiciaire; Qu'en ordonnant une mesure d'instruction, la preuve des infractions alléguées n'est rapportée qu'après la date de la saisie, de sorte qu'à cette date la créance ne revêtait pas ces caractères (...) Qu'en outre le juge des saisies n'est pas compétent pour ordonner une telle mesure, puisque son pouvoir d'appréciation se limite en l'espèce à la régularité de la saisie-exécution pratiquée en vertu du titre exécutoire”.

De strekking vertegenwoordigd door het arrest van het Hof van Beroep te Brussel dd. 24 juni 1993, kan in het licht van het geannoteerde cassatie-arrest van 25 september 2000 als voorbijgestreefd worden beschouwd. De bewijslast om aan te tonen dat de veroordeelde partij inbreuken beging op een verbod of gebod onder verbeurte van een dwangsom, rust weliswaar op de eisende partij, doch de omstandigheid dat die partij nog niet over alle bewijselementen beschikt op het ogenblik van de betekening van een bevel, verhindert niet dat zij de tenuitvoerlegging aanvat. Op het ogenblik van de aanvatting van de tenuitvoerlegging, hoeft de eisende partij op wie de bewijslast rust, niets aan te tonen. Zij dient het bewijs pas later te leveren, in het kader van het executiegeschil gevoerd voor de beslagrechter. Niets verhindert dat de beslagrechter een onderzoeksmaatregel beveelt met het oog op het nagaan van het precieze aantal inbreuken. Een dergelijke onderzoeksmaatregel impliceert niet dat er enige omkering van de bewijslast zou voorliggen. De beslagrechter kan, op vordering van de eisende partij, de

veroordeelde zelfs onder verbeurte van een dwangsom bevelen om loyaal mede te werken aan het deskundig onderzoek gericht op de vaststelling van het aantal inbreuken...¹⁴

Op het ogenblik van de aanvatting van de tenuitvoerlegging moet er inderdaad een zekere, vaststaande en opeisbare schuldvordering *bestaan*, doch het *bewijs* van dat bestaan kan later geleverd worden. Wanneer het bewijs later daadwerkelijk geleverd wordt, blijkt meteen dat op het ogenblik van de aanvatting van de tenuitvoerlegging, de zekere, vaststaande en opeisbare schuldvordering *reeds bestond*.

Ten slotte mag nog worden opgemerkt dat het standpunt van het Hof van Cassatie eigenlijk niet nieuw is. In een arrest van 26 juni 1987 overwoog het Hof reeds dat het “aan de beslagrechter en eventueel aan de rechter in hoger beroep stond na te gaan of de aangekochte cassettes al dan niet piraatcassettes waren; dat zij eventueel een onderzoek in dat verband mochten bevelen”.¹⁵ Het bestreden arrest, dat besliste dat geen dwangsommen verbeurd waren daar op het ogenblik van het beslag “in strijd met artikel 1494 van het Gerechtelijk Wetboek geen zekere en vaststaande schuldvordering bewezen was”, werd wegens schending van art. 1385*quater*, art. 1494 en 1498 Ger. W. vernietigd.

Het geannoteerde arrest is dus weliswaar niet geheel nieuw, doch bevat wel een belangrijke verduidelijking en explicitering van het vroeger door het Hof reeds ingenomen standpunt.

K.W.

¹³ Brussel 24 juni 1993, *J.T.* 1994, 103 en *Casebook 20 jaar dwangsom, o.c.*, nr. 29.

¹⁴ X., “Loyale medewerking aan een deskundig onderzoek kan worden bevolen onder verbeurte van een dwangsom”, (noot onder Beslagr. Brussel 18 januari 2000), *A.J.T.* 1999-00, 654.

¹⁵ Cass. 26 juni 1987, *R.W.* 1987-88, 1475 en *Casebook 20 jaar dwangsom, o.c.*, nr. 23.

Conseil d'Etat (VIème Chambre), 16 juin 1999

Raad van State (VI° Kamer), 16 juni 1999

Président (ff): Hanse
Auditeur: Quintin
Avocat: Lindemans

CONSEIL D'ETAT – PROCÉDURE – DÉLAI POUR L'INTRODUCTION D'UNE REQUÊTE EN ANNULATION – PRISE DE FIN DE MESURES PROVISOIRES SUITE À L'ABSENCE DE L'INTRODUCTION D'UNE REQUÊTE EN ANNULATION DANS LE DÉLAI PRÉVU PAR LE RÈGLEMENT DE PROCÉDURE – NOTIFICATION N'INDIQUANT PAS L'EXISTENCE DE RECOURS, NI LES FORMES ET

DÉLAI À RESPECTER – ABSENCE DE PRISE DE COURS DU DÉLAI POUR INTRODUIRE LE RECOURS EN ANNULATION

Le délai de recours en annulation ne prend cours que si la notification par l'autorité administrative de l'acte ou de la décision à portée individuelle indique l'existence de ce recours ainsi que les formes et délai à respecter.

RAAD VAN STATE – PROCEDURE – TERMIJNEN VOOR DE INDIENING VAN EEN VERZOEK TOT NIETIGVERKLARING – BEËINDIGING VAN VOORLOPIGE MAATREGELEN INGEVOLGE DE ONTSTENTENIS VAN DE INLEIDING VAN EEN VERZOEK TOT NIETIGVERKLARING BINNEN DE TERMIJN VOORZIEN IN HET PROCEDUREREGLEMENT – KENNISGEVING DIE GEEN AANDUIDING BEVAT VAN HET BESTAAN VAN DE MOGELIJKHEID VAN EEN